

Formidling i klimaforskninga
- har etikken drukna i skyttargravskrig og politisk aktivisme?
av **Tore Furevik**
tore.furevik@iuh.uib.no
Geofysisk Institutt, Universitetet i Bergen
Bjerknessenteret for klimaforskning

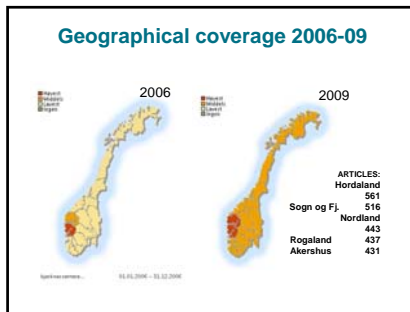
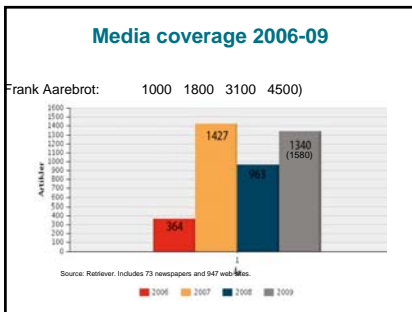
Seminar / forskingssekk, Solstrand, 8-9 Sep 2010

Bjerknes Centre
for Climate Research

Univ. of Bergen
Nansen Environmental and Remote Sensing Center
uni Research
Institute of Marine Research

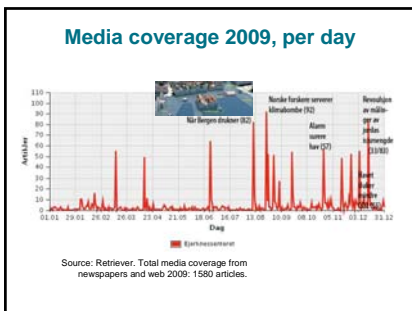
2000: Avtale om Bjerknessamarbeidet
2003-2012: SFF tildeling til Bjerknessenteret
2009: Unifob adskilt frå UIB og vort fjerde partnar i Bjerknessenteret
2010-: 20 MNOK per år bevilgning over statsbudsjettet

Bjerknessenteret i media
(lysark frå Jill Johannessen
informasjonsrådgiver på Bjerknessenteret)

Worsening Arctic storms to threaten oil, shipping industries

By Anne Eide, Environmental Correspondent
© 2009, The AAAS - All rights reserved. Reproduction of this work in a third party, without the permission of the AAAS, is prohibited.

Kva er god forskingsformidling?

Fra TV-opptak i Schrødingers katt 2007 (foto: Per Ingvar Rognes, NRK).

I forskingsformidling skal ein

- Forenkle og samtidig vera presis
 - Du formidlar generelt ikkje for kollegar
 - Journalistane / lyttarane / sjjarane er ikkje ekspertar
- Formidle både det sikre og det usikre
 - Vera klar på det sikre – men også om det usikre
 - I klimaforskninga – absolutte sannheitar finnst ikkje
- Vera autoritær men samtidig lytte til andre meingar
 - Ein forskar kan lett verke arrogant og nedlatande.
 - Argumenter sakleg for standpunkt. Ta ballen, ikkje motstandaren. Forklar kvifor den andre "tar feil"

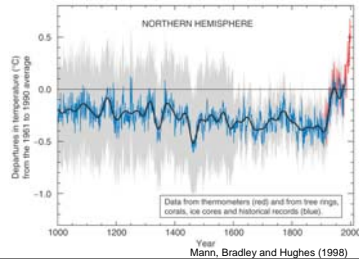
Mange dømer på dårleg formidling i klimaforskninga...

“CLIMATEGATE” (Nov 2009)

- Offentleggjering av tusenvis av e-postar over 15 år hos kjente klimaforskarar frå særleg England og USA
- Innhaldet førte til frisk debatt (og konspirasjonsteoriar) i inn- og utland, også internt på UiB
- Ei rekke britiske og amerikanske granskningar har frikjent forskarane for juks og manipulering av data
- Men granskningane syner også at “kampen om å vinne media” har ført til at forskarane har forsøkt å gøyme unna svakheiter og usikkerheitar i forskinga, og aktivt forsøkt å stoppe publisering av resultat frå “motparten”
- Begge deler er etisk svært problematisk

(Morgenbladet, 16. juli 2010)

“Hockey stick” kontroversen

“HIMALAYAGATE” (Jan 2010)

- I følge IPCC arbeidsgruppe 2: Halvparten av bre-isen i Himalaya vil vera vekke innan 2035.
- Forskaren ansvarleg for kapittelet innrømmer at han visste at påstanden ikkje var basert på vitenskapelig forskning
- I et intervju i “Mail on Sunday” 24 Jan 2010 seier Dr. Lal: “Spørsmålet er relatert til fleire land i regionen og deira vasskjelder. Vi tenkte at dersom vi understreka dette, ville det påverka utforminga av politikk og politikarane, og oppmuntre dei til å foreta seg noko konkret. Det er viktig for regionen, så vi syntest vi burde ta det med”

“Cherry Picking”

- **Cherry picking** (selektivt kjeldetilfang) – å peike på eit enkelt tilfelle eller datasett som ser ut til å stadfeste eit bestemt syn, samtidig som ein ignorerer ein større mengde tilfelle eller datasett som peikar ein annan retning.
- På dansk kom boka *Verdens sande tilstand* i 1998. Ei utvida utgåve vart publisert på engelsk i 2001 med tittelen *The Skeptical Environmentalist*. Forfattaren Bjørn Lomborg vart skulda for “Cherry picking”
- Utvalgene Vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UUVU) “finner det på bakgrunn av materialet [...] at forfattere ved sin systematiske ensidighet i valget av data og i argumentasjonen, klart har handlet i strid med god vitenskapelig skikk”.
- Videnskapsministeriet oppheva seinare dommen

“Cherry picking”

- Blir brukt av begge sider i klimadebatten
- Bevisst bruk av Cherry picking
 - Underslå usikkerheit, påverke media, publikum eller politikarane (frå Climategate, Himalayagate, dei fleste miljøvernorganisasjonar). Også aktivt brukt av miljø som ønskjer å slå tvil om menneskeskapte klimaendringar
- Ubevisst bruk.
 - Manglande kunnskap og/eller einseitig kjeldetilfang kan gje feilaktig oppfatning (igjen begge sider av klimadebatten. Felles for mange aktive avisskribentar
- Cherry picking => Fører ofte til meiningslause debattar
 - Kven skal publikum tru på?

FRP sitt klimaseminar i Sandvika

Klimaforskar Helge Drange i debatt med sveisar og “klimaanalytikar” Fred Goldberg

“Klimaforsker Helge Drange ble tidvis møtt med buing på Frps klimaseminar”

“Applausen satt løst hos publikum da Goldberg snakket”

“Da klimaforsker Drange gikk gjennom ulike bevis for at Goldberg's standpunkt ikke holder mål, satt partileder Siv Jensen og leste avisen”

(Referert av Bellona)

Når forskaren vert politisk

- Etter “Climate-gate” og “Himalaya-gate”, uavhengig granskning av FN sitt klimapanel. Resultat av granskninga kom 30. august. IPCC har gjort ein god jobb, men...
- Klimapanelet skal gje politikarane vitenskapelig grunnlag for avgjersler. Panelets oppgåve er ikkje å kome med politiske anbefalingar
- Talspersonar for IPCC har ikkje alltid halde seg til dette mandatet,» heiter det i evalueringa, og det «kan berre svekke IPCCs troverd».
- Vanskeleg balansegang. “Mens Jansen held seg ganske strengt til å formidle forskning, har Prestrud tatt rolla som klimapolitisk overdommar” (kommentar i Dagens næringsliv, 2. sept 2010)

Bør forskaren stå på barrikadane?

Konklusjon (og personlege synspunkt)

- ?: - Har etikken drukna i skyttargravskrig og politisk aktivisme?
 - Mange dome frå begge sider, kanskje ikkje så mange i Noreg.?
- ?: - Kva er dei viktigaste feila som vert gjort?
 - For å vinne kampen om media og opinionen, har mange bevisst drive “cherry picking”, latt vera å formidle det usikre, og forsøkt å hindre motstandaren i å koma til orde.
- ?: - Kan ein ha legitimitet som forskar i eit politisk minnefelt, når ein samstundes er miljøaktivist eller er politisk overdommar?
 - Forskinga må ha legitimitet. Her har IPCC og mange prominente forskarar riper i lakken. Det er aldri rett å overdrive og skremme for å gje politikarar nødvendig ammunisjon